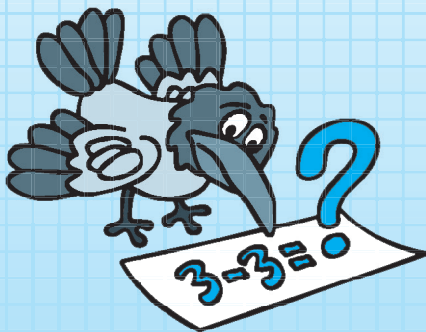


Працюю самостійно

2

Blank area for independent work with horizontal lines.



Шукаємо шлях розв'язування складеної задачі

1. Знайди значення виразів у будь-яких двох стовпчиках.

$16 - 8 = .$	$16 - 7 = .$	$14 - 6 = .$	$12 - 3 = .$
$4 + 9 = .$	$6 + 6 = .$	$7 + 4 = .$	$6 + 8 = .$
$11 - 6 = .$	$18 - 9 = .$	$16 - 6 = .$	$14 - 7 = .$

2. Закінчи складання короткого запису та побудуй схему задачі. Поясни пошук розв'язування задачі за схемою аналізу. Доповни цю схему. Розв'яжи задачу.

► У бабусі 7 качок, а курей — на 4 більше, ніж качок. Ще в бабусі є 12 гусей. На скільки більше гусей, ніж курей у бабусі?

Кач. — .

Кур. — ?, на . б., ніж качок

Г. — .

На?



3. Заповни таблиці.

+	2	4	6	8
8				

-	2	4	6	8
12				

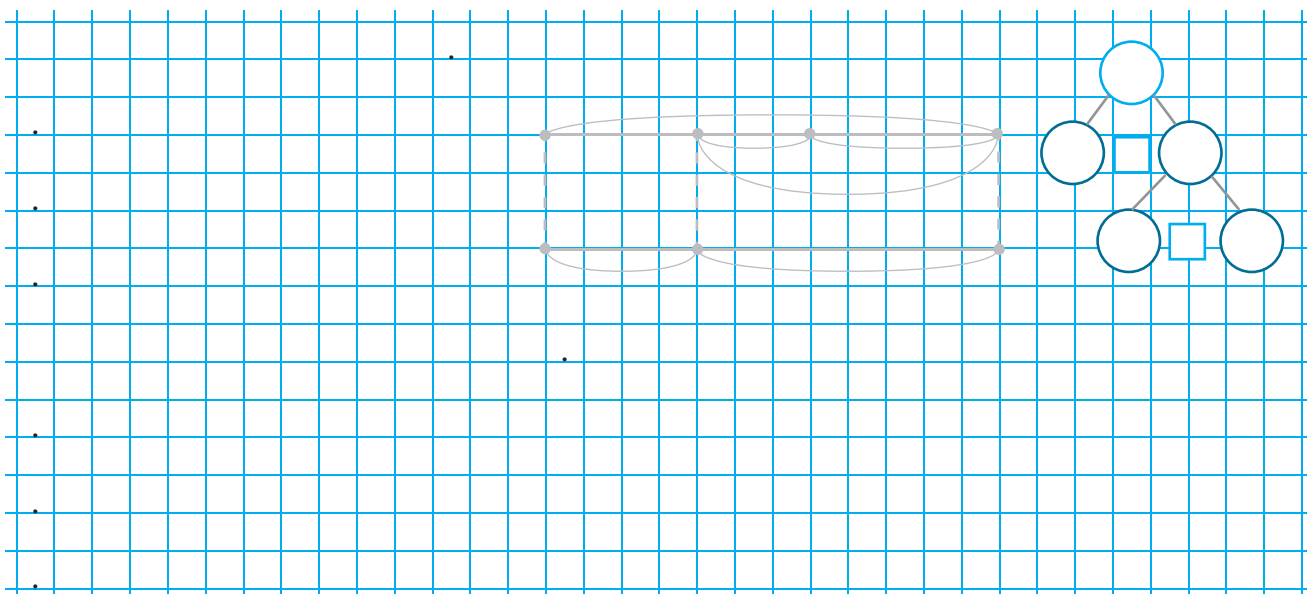
Ділимо складену задачу на прості

4. Знайди значення виразів у будь-яких двох стовпчиках.

$12 - 7 = .$	$4 + 9 = .$	$13 - 7 = .$	$14 - 6 = .$
$6 + 5 = .$	$12 - 9 = .$	$8 + 4 = .$	$6 + 7 = .$
$14 - 5 = .$	$11 - 3 = .$	$18 - 9 = .$	$16 - 7 = .$
$4 + 7 = .$	$6 + 8 = .$	$7 + 7 = .$	$12 - 8 = .$

5. Розв'яжи задачу за пам'яткою № 3 (див. вкладку 2).

► У Тарасика було 12 гривень. Він купив батарейку за 5 гривень і олівець за 3 гривні. Скільки грошей залишилось у Тарасика?



6. Порівняй математичні вирази способом обчислення їх значень.



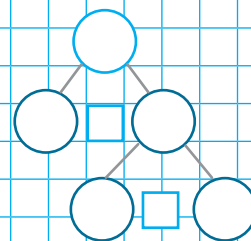
$8 + 7 \bigcirc 14 - 5$	$47 + 32 \bigcirc 89 - 11$
$16 - 8 \bigcirc 15 - 7$	$66 - 45 \bigcirc 6 + 5$

Досліджуємо складені задачі на знаходження різниці й суми

7.

Розв'яжи задачу, міркуючи за пам'яткою № 3 (вкладка 2).

► У садку цвіли 12 жоржин. Наступного ранку розквітли 4 червоні жоржини та 6 жовтих. Скільки жоржин стало цвісти в садку?



Зміни запитання задачі так, щоб остання дія в розв'язанні була відніманням.

8.

Знайди значення виразів, скориставшись підказками.

$$48 - (7 + 6) - 22 = .$$

$$(12 - 7) + (8 + 6) = .$$

1) .

1) .

2) .

2) .

3) .

3) .

9.

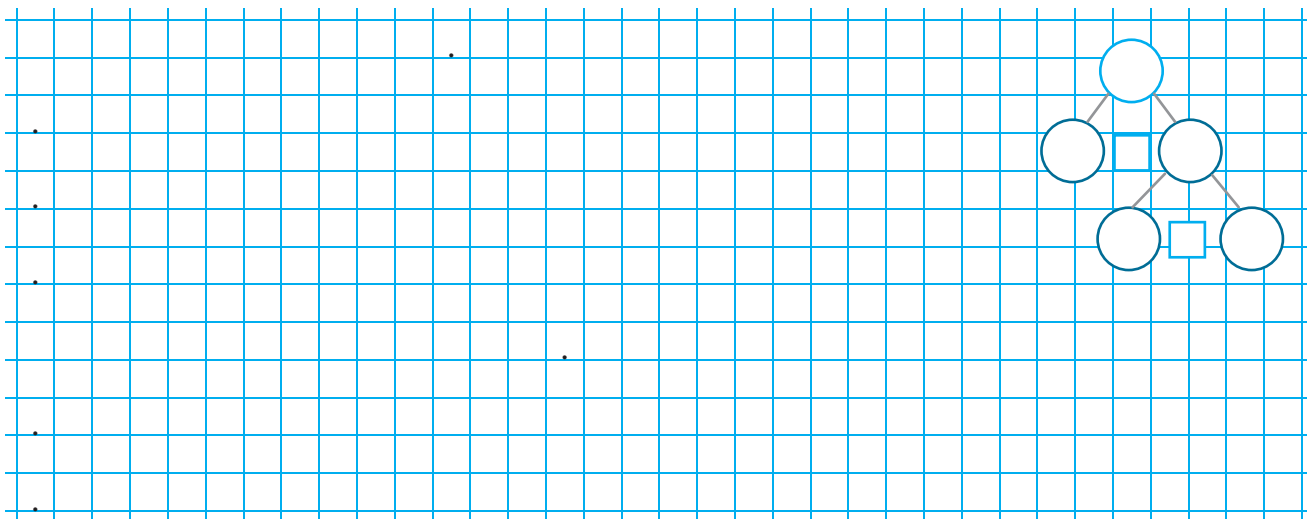
Знайди значення виразу зі змінною: $8 + a$, якщо $a = 4$.

Записуємо розв'язання задачі виразом

10.

Розв'яжи задачу, міркуючи за пам'яткою № 3 (вкладка 2).

► Після того як на зупинці до автобуса ввійшли 7 чоловіків та 5 жінок, в автобусі стало їхати 25 пасажирів. Скільки пасажирів їхали в автобусі до зупинки?



Спираючись на схему аналізу, спробуй скласти вираз:

$$\square - \square = \square$$

Відповідь:

11.

Знайди значення виразів.

$$12 + 1 - 5 = .$$

$$5 + 9 - 7 = .$$

$$14 + 3 - 9 = .$$

$$16 - 9 + 6 = .$$

$$26 - 14 - 6 = .$$

$$9 + 8 - 7 = .$$

12.

Дано відрізки: $AB = 8$ см; $MK = 5$ см. Побудуй відрізок CT , довжина якого дорівнює сумі довжин відрізків AB і MK .

Розв'язуємо задачу двома способами

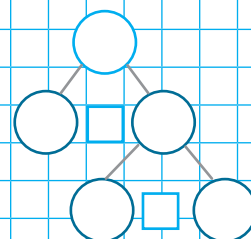
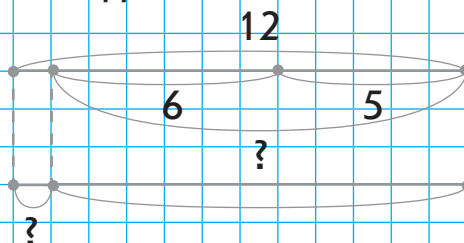
13.

Розв'яжи задачу двома способами.

► У шкільній їдальні було 12 кг картоплі. На сніданок витратили 5 кг, а на обід — 6 кг картоплі. Скільки кілограмів картоплі залишилося?

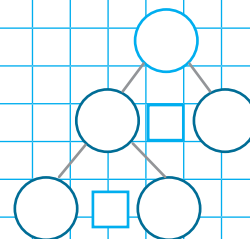
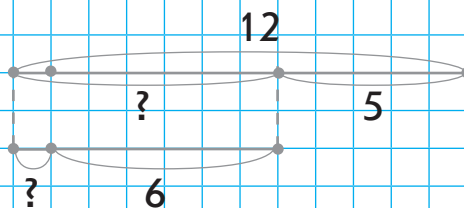
I спосіб

Задача



$$12 - \dots + \dots = \dots$$

II спосіб



$$12 - \dots - \dots = \dots$$

Розв'язуємо задачі різними способами

14. Розв'яжи задачу двома способами.

► У Катрусі було 16 дм стрічки. Скільки дециметрів стрічки залишилося в дівчинки після того, як вона витратила 1 дм на закладку і 4 дм — лляльці на бант?

Задача

I спосіб

II спосіб

Виконуємо дії з величинами

15. Доповни рівності.

$57 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$9 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ см}$

$22 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$83 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$

$5 \text{ м} = \square \text{ дм}$

$8 \text{ м } 4 \text{ дм} = \square \text{ м } \square \text{ дм}$

16. Порівняй іменовані числа.

$7 \text{ дм} \bigcirc 7 \text{ см}$

$42 \text{ см} \bigcirc 4 \text{ дм } 3 \text{ см}$

$2 \text{ м } 7 \text{ дм} \bigcirc 28 \text{ дм}$

$6 \text{ дм} \bigcirc 6 \text{ м}$



17. Виконай дії з величинами.

$47 \text{ см} - 42 \text{ см} + 8 \text{ см} = \square \text{ см}$

$14 \text{ дм} - 6 \text{ дм} + 4 \text{ дм} = \square \text{ дм}$

Досліджуємо задачі на знаходження різниці

18. Знайди значення виразів.

$9 + 7$	$91 - 50$	$15 - 6$
$66 - 4$	$87 - 24$	$7 + 5$
$7 + 8$	$52 + 6$	$13 - 8$
$11 - 3$	$12 - 6$	$18 - 9$

19. Наведи потрібні кружки в схемі аналізу, розв'яжи задачу.

▶ На клумбі росли 12 червоних троянд, а жовтих — на 5 менше. Для букету зрізали 3 жовті троянди. Скільки жовтих троянд залишилося на клумбі?

Задача

Б. — ?, на . м. ніж .		
Зр. — .		
Зал. — ?		

20. Знайди значення виразів. Запиши результати.

$42 + 30 + 6 - 7 + 5 - 4$	$5 + 2 + 3 - 6 - 2 + 1$
$84 - 3 - 50 + 5 - 4 + 7$	$9 - 4 - 3 + 7 - 9 + 4$
$78 - 50 + 1 - 10 + 1 + 6$	$40 + 30 - 50 + 20$

21. Порівняй математичні вирази.



$16 - 8 \bigcirc 6 + 4$	$45 + 24 \bigcirc 98 - 61$
$5 + 7 \bigcirc 24 - 13$	$76 - 25 \bigcirc 31 + 20$

Досліджуємо задачі, які містять чотири ключові слова

22.

Наведи потрібні кружки в схемах аналізу, розв'яжи задачі.

- 1) Біля ставка росло 12 верб. Бобри сточили 5 верб, замість них діти посадили 7 верб. Скільки верб стало?

Задача

Росли — .	• — — — • — •	
Сточили — .	• — — — •	
Посадили — .	• — — — • — •	
Стало — ?		

- 2) У класі було 9 учнів. Спочатку до класу ввійшли 5 учнів, потім 7 учнів вийшли. Скільки учнів залишилось у класі?

Задача

•	• — — — • — •	
•	• — — — •	
•		
•		

23.

Заповни таблиці.

Зменшуване	12		12		15
Від'ємник	5	7		4	
Різниця		6	8	9	8

Доданок	2		8		8
Доданок	9	7		9	4
Сума		11	15	16	

24.

Накресли будь-яку ламану, що складається з 4 відрізків.

Перевіряємо додавання і віднімання

25.

Виконай короткий запис задач, доповни схеми. Розв'яжи кожну задачу по діях; виразом.

- 1) У бочці було 16 л води. Щоб напоїти теля, відлили 7 л води, потім у бочку долили 8 л. Скільки літрів води стало в бочці?

Задача

The diagram shows a bucket with three horizontal lines representing water level. The first line is at the top, the second line is in the middle, and the third line is at the bottom. The bucket is represented by a circle with a handle.

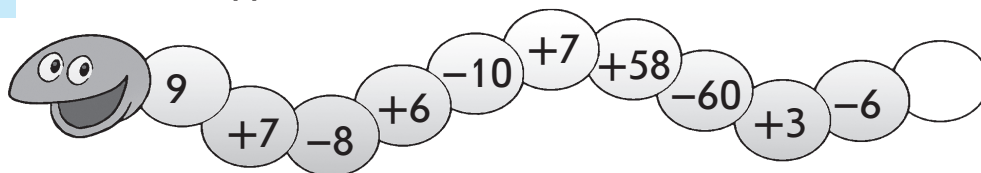
- 2) Дівчинка нарахувала у вазі 11 карамельок, а шоколадних цукерок — на 4 більше. Вона поклала до кишені 8 шоколадних цукерок. Скільки шоколадних цукерок залишилось у вазі?

Задача

The diagram shows a vase with three horizontal lines representing candy level. The first line is at the top, the second line is in the middle, and the third line is at the bottom. The vase is represented by a circle with a handle.

26.

Виконай дії.



Задачі, які містять відношення різницевого порівняння

27.

Розв'яжи задачу. Запиши її розв'язання по діях; виразом.

► Першого дня хлопчики підклеїли 36 книжок із бібліотеки і 23 підклеїли дівчатка. Другого дня діти підклеїли ще 47 книжок. На скільки більше книжок діти підклеїли першого дня, ніж другого?

Задача

I — ?, . . . і . . .
II — . . .

↔ На ?

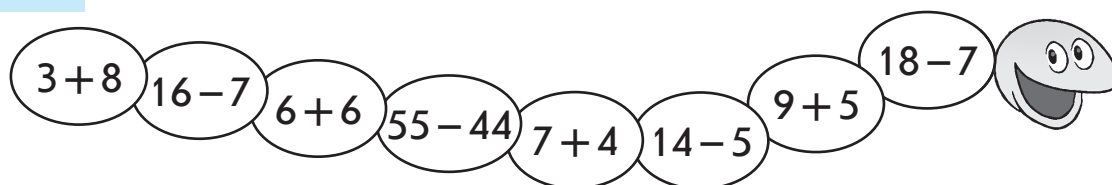
Склади і розв'яжи обернену задачу, щоб шуканим у ній було число 47. Запиши її розв'язання по діях; виразом.

Обернена задача: 36, 23, ?

I — ?, . . . і . . .
II — ?, на . . . менше

28.

Замалюй вирази, значення яких дорівнює 11.



29.

Накресли відрізок CM завдовжки 1 дм 2 см.

Розв'язуємо задачі

30.

Знайди значення виразів, виконай перевірку.

$15 - 7 =$	$89 - 75 =$
$6 + 8 =$	$32 + 14 =$
$12 - 4 =$	$54 - 23 =$

31.

Порівняй вирази.



$8 + 8 + 3 \bigcirc 13 - 4 + 10$	$27 - 17 + 8 \bigcirc 29 - 9$
$7 + 5 + 6 \bigcirc 6 + 6 + 7$	$5 + 40 \bigcirc 15 - 9 + 50$
$3 + 9 + 7 \bigcirc 11 - 2 + 9$	$7 + 9 - 8 \bigcirc 19 - 9 - 2$

32.

Знайди невідомий компонент.

$6 + \dots = 13$	$\dots - 2 = 9$	$15 - \dots = 7$	$\dots - 6 = 8$
------------------	-----------------	------------------	-----------------



33.

Встав такі цифри, щоб утворились істинні рівності.

$62 + 1\dots = 79$	$\dots 7 - 24 = 13$	$4\dots + \dots 6 = 68$
$54 - 2\dots = 31$	$\dots 6 + 31 = 57$	$7\dots - \dots 4 = 45$



34.

Запиши, скільки гривень залишиться після покупки.

	грн	грн	грн	грн	грн

Додаємо і віднімаємо числа

35. Знайди значення виразів.

$$\begin{array}{l}
 43 + 7 = 40 + (3 + 7) = 40 + \dots = \dots \\
 \begin{array}{c} \nearrow \\ 40 + 3 \end{array} \\
 20 - 6 = 10 + (10 - 6) = 10 + \dots = \dots \\
 \begin{array}{c} \nearrow \\ 10 + 10 \end{array} \\
 16 + 4 = \dots \\
 \begin{array}{c} \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}
 \end{array}$$

$38 + 2$

$70 - 4$

$60 - 8$

$42 + 8$

$55 + 5$

$30 - 4$

$80 - 7$

$31 + 9$

$27 + 3$

$40 - 3$

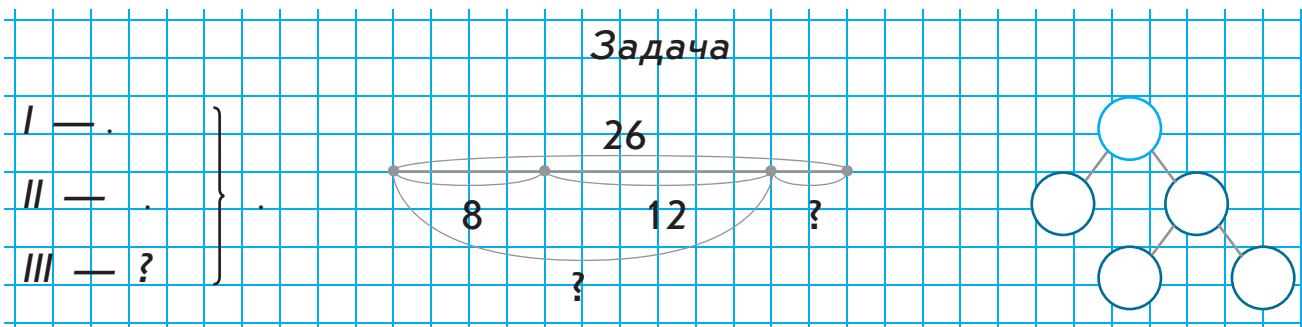
$90 - 6$

$94 + 6$

Розв'язуємо складені задачі на знаходження третього доданка

36. Розв'яжи задачу.

► У трьох кошиках 26 кг слив. У першому — 8 кг, у другому — 12 кг. Скільки кілограмів слив у третьому кошику?



37. Знайди значення виразів.

$$\begin{array}{l}
 50 - 8 = \dots \\
 \begin{array}{c} \nearrow \\ \dots + \dots \end{array} \\
 35 + 5 = \dots \\
 \begin{array}{c} \nearrow \\ \dots + \dots \end{array} \\
 74 + 6 = \dots \\
 \begin{array}{c} \nearrow \\ \dots + \dots \end{array} \\
 90 - 3 = \dots \\
 \begin{array}{c} \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}
 \end{array}$$

Додаємо і віднімаємо числа з переходом через розряд

38. Знайди значення виразів, використовуючи схеми.

$$34 - 5 = 20 + (\dots - \dots) = \dots + \dots = \dots$$

$$\begin{array}{r} \diagup \quad \diagdown \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$82 - 7 = \dots + (\dots - \dots) = \dots + \dots = \dots$$

$$\begin{array}{r} \diagup \quad \diagdown \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$58 - 9 = \dots$$

$$\begin{array}{r} \diagup \quad \diagdown \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$63 - 7 = \dots$$

$$\begin{array}{r} \diagup \quad \diagdown \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$26 - 7 = \dots$$

$$\begin{array}{r} \diagup \quad \diagdown \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$25 + 7 = \dots$$

$$\begin{array}{r} \diagup \quad \diagdown \\ \dots + \dots \end{array}$$

39. Розв'яжи задачу. Запиши розв'язання по діях; виразом.

► У трьох крільчих 34 дитинчат. Скільки дитинчат у третьої крільчихи, якщо в першій — 20 кроленят, у другій — 10?



40.

Назви хоча б одне значення змінної, за якого нерівність буде істинною.

$$\boxed{c} + 4 > 21$$

$$\boxed{p} - 4 > 29$$

Додаємо і віднімаємо числа з переходом через розряд

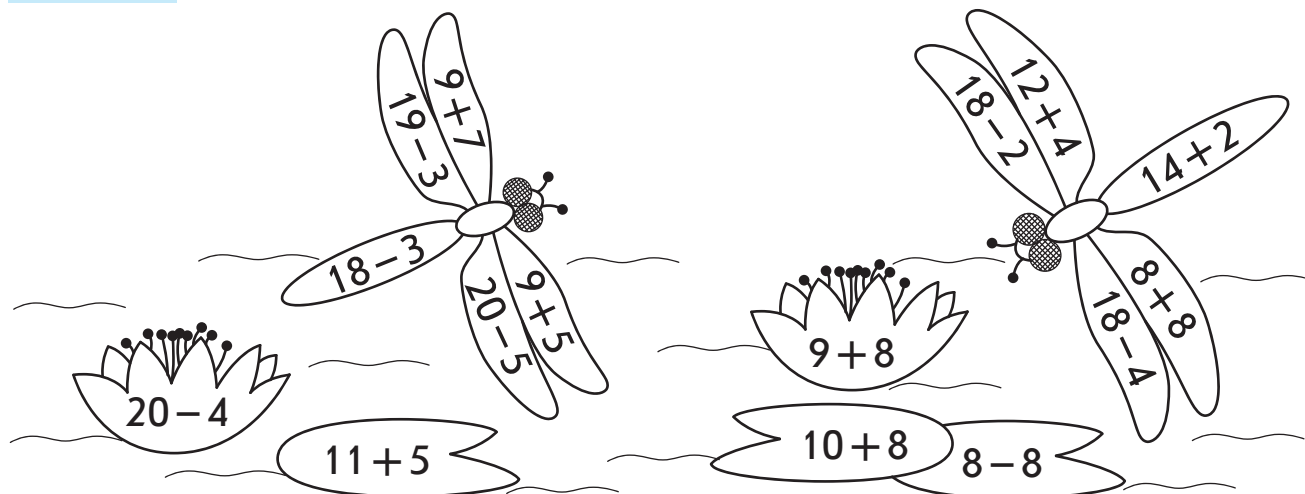
41. Знайди значення виразів, міркуючи скорочено.

$81 - 3 = \dots + \dots = \dots$	$21 - 4 = \dots + \dots = \dots$
$64 + 9 = \dots + \dots = \dots$	$48 + 5 = \dots + \dots = \dots$
$93 - 6 = \dots$	$52 - 9 = \dots$
$57 + 4 = \dots$	$52 + 9 = \dots$

42. Розв'яжи задачу. Запиши розв'язання по діях; виразом.

► За три ручки заплатили 29 грн. Скільки коштує третя ручка, якщо перша коштує 8 грн, друга — 12 грн?

43. Замалюй вирази, значення яких дорівнює 16.



**Розв'язуємо задачі, які містять
відношення різницевого порівняння**

44. Розв'яжи задачі.

➤ 1) Тетянка вирізала 11 сніжинок, а Марічка — на 4 сніжинки менше, ніж Тетянка. Даринка вирізала на 6 сніжинок більше, ніж Марічка. Скільки сніжинок вирізала Даринка?

➤ 2) Матуся заморозила на зиму 26 кг ягід. Із них 7 кг — малини, 9 кг — смородини, решта — полуниці. Скільки кілограмів полуниць заморозила матуся?

45. Знайди значення виразів, використовуючи схеми.

$\begin{array}{r} 56 - 9 = \dots + \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \quad \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 43 - 5 = \dots + \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \quad \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 32 + 9 = \dots + \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \quad \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 67 + 6 = \dots + \dots = \dots \\ \swarrow \quad \searrow \quad \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 54 - 8 = \dots + \dots \\ \swarrow \quad \searrow \quad \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 62 - 3 = \dots + \dots \\ \swarrow \quad \searrow \quad \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 77 + 6 = \dots + \dots \\ \swarrow \quad \searrow \quad \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 38 + 4 = \dots + \dots \\ \swarrow \quad \searrow \quad \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}$
$\begin{array}{r} 82 - 5 = \dots + \dots \\ \swarrow \quad \searrow \quad \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}$	$\begin{array}{r} 96 - 8 = \dots + \dots \\ \swarrow \quad \searrow \quad \nearrow \\ \dots + \dots \end{array}$



46.

Запиши такі цифри, щоб утворились істинні нерівності.

$$16 - (37 - 32) > 1 \square$$

$$4 \square - (15 + 22) > 10$$

$$\square 4 + \square 5 < 67 - 15$$

$$8 + 9 < 32 - \square \square$$

Додаємо і віднімаємо числа частинами

47. Обчисли значення виразів.

$84 - 7 = \dots - \dots = \dots$ 	$93 - 4 = \dots - \dots = \dots$
$64 + 8 = \dots + \dots = \dots$ 	$37 + 8 = \dots + \dots = \dots$
$22 - 4 =$ 	$64 - 8 =$
$74 + 9 =$ 	$29 + 4 =$
$61 - 2 =$ 	$54 - 5 =$
$37 + 5 =$ 	$46 + 7 =$

48. Розв'яжи задачу.

▶ На закладку Олег витратив 7 см стрічки, на прапорці для човника — на 2 см більше, ніж на закладку, а на повітряного змія — на 6 см більше, ніж на прапорці. Скільки сантиметрів стрічки Олег витратив на змія?



Зміни запитання задачі так, щоб вона розв'язувалася трьома арифметичними діями, розв'яжи задачу.

49.

Накресли будь-яку ламану лінію, яка складається з чотирьох відрізків. Спробуй знайти довжину одержаної ламаної.

Розв'язуємо задачі, які містять відношення різницевого порівняння

50.

Знайди значення виразів за схемами.

$$73 + 9 = \square\square + \square = \square\square$$

7 + 2

$$44 - 6 = \square\square - \square = \square\square$$

4 + 2

51.

Розв'яжи задачу.

► Пес Мухтар доглядав 36 овець. Із них 24 вівці були білими, а решта — сірими. На скільки менше сірих овець, ніж білих, доглядав пес?

Склади й розв'яжи обернену задачу, щоб шуканим у ній було число 36.

52.

Знайди значення виразів двома способами.

$$76 + 5 =$$

. . + . .

$$28 - 9 =$$

. . + . .

$$76 + 5 =$$

. . + . .

$$28 - 9 =$$

. . + . .

$$32 - 5 =$$

. . + . .

$$88 + 4 =$$

. . + . .

$$32 - 5 =$$

. . + . .

$$88 + 4 =$$

. . + . .

$$27 + 8 =$$

. . + . .

$$71 - 6 =$$

. . + . .

$$27 + 8 =$$

. . + . .

$$71 - 6 =$$

. . + . .

Розв'язуємо задачі, які містять відношення різницевого порівняння

53.

Розв'яжи задачу.



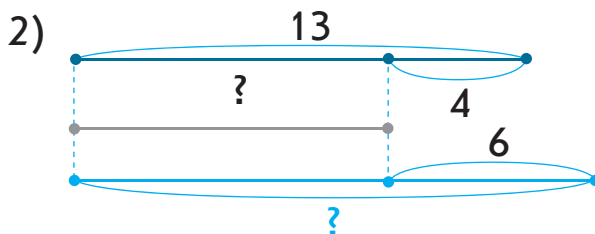
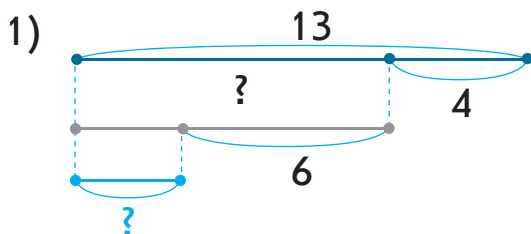
➤ Бегемотику поклали 12 кг овочів, мамі-бегемотисі — 15 кг, а тату-бегемоту — на 3 кг більше, ніж бегемотику та його мамі разом. Скільки кілограмів овочів поклали тату-бегемоту?

Склади та розв'яжи обернену задачу, щоб шуканим у ній було число 3.

54.

Добери до задачі схему. Розв'яжи задачу.

➤ Наталочка вирізала 13 сніжинок, а Даринка — на 4 сніжинки менше, ніж Наталочка. Тетянка вирізала сніжинок на 6 більше, ніж Даринка. Скільки сніжинок вирізала Тетянка?



Зміни умову задачі так, щоб їй відповідала інша схема.



Зміни запитання задачі так, щоб вона розв'язувалася трьома арифметичними діями, і розв'яжи її.

55.

Знайди значення виразів двома способами.

$$\begin{array}{r} 64 + 8 = \\ \begin{array}{r} 64 \\ + 8 \\ \hline \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 31 - 9 = \\ \begin{array}{r} 31 \\ - 9 \\ \hline \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 64 + 8 = \\ \begin{array}{r} 64 \\ + 8 \\ \hline \end{array} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 31 - 9 = \\ \begin{array}{r} 31 \\ - 9 \\ \hline \end{array} \end{array}$$

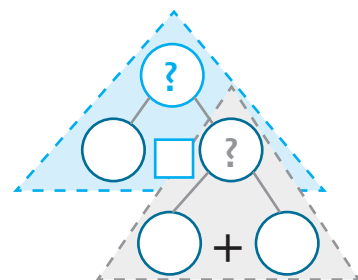
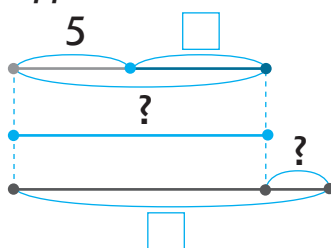
Використовуємо в обчисленнях прийом округлення

56. Доповни розв'язання задачі.

➤ Хамелеон першого дня змінив забарвлення 5 разів, другого дня — 7 разів, а третього — 14 разів. На скільки разів більше змінив забарвлення хамелеон третього дня, ніж за перші два дні разом?

I — р.
II — р. } ? р. На ?
III — 14 р.

Задача



Розв'язання

$$\square\square - (\square + \square) = \square$$

Відповідь: на рази більше.

Склади та розв'яжи обернену задачу, щоб шуканим у ній було число 14.

57. Обчисли за схемами способом округлення.

$$24 + \overset{10}{\textcircled{8}} = 24 + 10 - \dots =$$

$$34 - \textcircled{8} =$$

$$73 - \overset{10}{\textcircled{6}} = 73 - 10 + \dots =$$

$$53 + \textcircled{9} =$$

$$\overset{30}{\textcircled{27}} + 4 = 30 + 4 - \dots =$$

$$81 - \textcircled{5} =$$

$$65 + \textcircled{9} =$$

$$44 + \textcircled{8} =$$

$$46 - \textcircled{8} =$$

$$94 - \textcircled{6} =$$

Додаємо і віднімаємо різними способами

- 58.** Знайди значення виразів різними способами, користуючись підказками.

$$26 + 5 =$$

$$\begin{array}{r} 26 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

$$26 + 5 =$$

$$\begin{array}{r} 26 \\ + 5 \\ \hline \end{array}$$

$$(26) + 5 =$$

$$74 - 5 =$$

$$86 - 7 =$$

$$\begin{array}{r} 86 \\ - 7 \\ \hline \end{array}$$

$$86 - 7 =$$

$$\begin{array}{r} 86 \\ - 7 \\ \hline \end{array}$$

$$86 - (7) =$$

$$44 + 5 =$$

- 59.** Розв'яжи задачу.

► В озері плавали 24 рептилії: 9 крокодилів, решта — черепахи. На скільки менше плавало крокодилів, ніж черепах? На скільки більше черепах, ніж крокодилів?

- 60.** Знайди невідомий компонент.

$$6 + \dots = 14$$

$$15 - \dots = 8$$

$$\dots - 8 = 5$$

$$30 - \dots = 6$$

$$4 + \dots = 70$$

$$\dots - 3 = 77$$

Досліджуємо кут

61.

Розв'яжи задачі.



1) У миші тричі на рік з'являються мишенята. Навесні народилося 6 мишенят, улітку — 8, а решта — восени. Скільки мишенят народилося восени, якщо всього за рік у миші з'явилося 24 малюки?

2) Білому ведмедю в зоопарку щоденно дають 5 кг риби і 4 кг м'яса. 8 кг він уже з'їв. Скільки кілограмів риби та м'яса залишилося з'їсти ведмедю?



62.

Обчисли значення виразів трьома способами.

$$38 + 6 =$$

$$\begin{array}{r} 38 \\ + 6 \\ \hline \end{array}$$

$$38 + 6 =$$

$$\begin{array}{r} 38 \\ + 6 \\ \hline \end{array}$$

$$38 + 6 =$$

$$32 - 4 =$$

$$84 - 6 =$$

$$\begin{array}{r} 84 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

$$84 - 6 =$$

$$\begin{array}{r} 84 \\ - 6 \\ \hline \end{array}$$

$$84 - 6 =$$

$$24 + 7 =$$

63.

Накресли будь-які кути $\angle AOK$, $\angle MCP$.

64.

Накресли трикутник DTN .

Одержуємо прямий кут

65. Знайди значення виразів різними способами.

$$25 - 7 =$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ - 7 \\ \hline \end{array}$$

$$25 - 7 =$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ - 7 \\ \hline \end{array}$$

$$25 - 7 =$$

$$54 + 8 =$$

$$89 + 3 =$$

$$\begin{array}{r} 89 \\ + 3 \\ \hline \end{array}$$

$$89 + 3 =$$

$$\begin{array}{r} 89 \\ + 3 \\ \hline \end{array}$$

$$89 + 3 =$$

$$33 - 6 =$$

66. Розв'яжи задачу.

► Композитор Фредерік Шопен написав 16 полонезів, а ноктюрнів — на 5 більше. Скільки всього полонезів і ноктюрнів написав Шопен?



67. Накресли прямий кут, використовуючи клітинки. Накресли трикутник, що має прямий кут. Накресли чотирикутник, що має хоча б один прямий кут.

Досліджуємо прямокутник

68. Знайди значення виразів. Запиши результати.

$22 - 6 =$

$36 + 7 =$

$91 - 3 =$

$85 - 8 =$

$18 + 6 =$

69. Знайди значення виразів різними способами.

32-6

70. Розв'яжи задачу.



► Горобці висиджують пташенят 14 днів, кулики — на 6 днів довше, а лелеки — стільки, скільки кулики і горобці разом. Скільки днів висиджують пташенят лелеки?



Склади та розв'яжи обернену задачу, щоб шуканим у ній було число 6.

71. Накресли прямий кут, використовуючи клітинки. Накресли три чотирикутники: $ABCD$ повинен мати один прямий кут; $KLMP$ — два прямі кути; $TNOF$ — три прямі кути. Що можна сказати про чотирикутник $TNOF$? Як називають такі чотирикутники?

Досліджуємо квадрат

76. Вибери варіант і знайди значення виразів.

I варіант

32	- 3	=	
56	+ 7	=	
24	- 8	=	
38	+ 3	=	
91	- 2	=	
77	+ 5	=	
32	- 5	=	

II варіант

43	+ 8	=	
64	- 6	=	
27	+ 4	=	
86	- 9	=	
18	+ 3	=	
41	- 6	=	
59	+ 4	=	

III варіант

55	+ 7	=	
41	- 5	=	
26	+ 7	=	
31	- 5	=	
64	+ 9	=	
74	- 7	=	
53	- 4	=	

Визначаємо периметр многокутника

77. Вибери варіант і знайди значення виразів.

I варіант

56	- 9	=	
43	+ 8	=	
22	- 5	=	
43	- 5	=	
67	+ 8	=	
82	- 5	=	

II варіант

47	+ 8	=	
24	- 8	=	
38	+ 4	=	
84	+ 8	=	
74	- 6	=	
67	+ 5	=	

III варіант

26	+ 8	=	
36	- 8	=	
71	- 3	=	
53	- 8	=	
25	+ 9	=	
31	- 7	=	

78. Знайди невідомий компонент.

$56 - \dots = 9$	$7 + \dots = 41$	$\dots - 8 = 23$

Розв'язуємо задачі на знаходження невідомого доданка

79. Обчисли значення виразів.

$62 - 5 =$		$67 + 8 =$		$34 + 8 =$	
$36 + 7 =$		$55 - 6 =$		$61 - 3 =$	
$44 - 7 =$		$96 - 9 =$		$87 + 4 =$	

80.

Розв'яжи задачу 1. Зістав задачі 1 і 2. Що змінилося? Як ця зміна вплине на розв'язання задачі 2? Розв'яжи задачу 2.



► 1) На клумбі було 23 квітуці айстри. Наступного ранку розпустилися ще 12 білих і 14 рожевих айстр. Скільки квітучих айстр стало на клумбі?

► 2) На клумбі було декілька квітучих айстр. Після того як наступного ранку розпустилися ще 12 білих і 14 рожевих айстр, на клумбі стало 49 квітучих айстр. Скільки айстр було спочатку на клумбі?

81.

Обчисли значення виразів по діях.

$$48 - (6 + 7) - (11 - 3)$$

$$26 + (13 - 8 + 6)$$

82.

Заповни таблиці.

Доданок	6		34	45		9	4	
Доданок		8	6		5	7		32
Сума	12	40		56	11		60	78

Зменшуване	12	45		62	33		50	16
Від'ємник	9		8	5		37	3	
Різниця		6	32		9	7		8

Розв'язуємо задачі на знаходження невідомого зменшуваного або від'ємника

83. Вибери варіант і знайди значення виразів.

I варіант

73 - 6 =
46 + 8 =
32 - 4 =
57 - 9 =
27 + 4 =
91 - 2 =
44 - 7 =
63 + 8 =

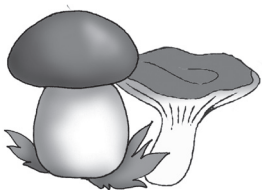
II варіант

85 + 7 =
36 - 9 =
53 - 6 =
64 + 9 =
21 - 8 =
27 - 9 =
34 + 8 =
52 - 5 =

III варіант

88 + 8 =
71 - 3 =
89 + 4 =
57 + 8 =
90 - 3 =
67 + 4 =
33 + 8 =
92 - 3 =

84. Розв'яжи задачі.



➤ 1) Білка збирала 23 білі гриби та 15 рижків. Декілька грибів білка начепила на гілку, і після цього в неї залишилося ще 24 гриби. Скільки грибів начепила білка на гілку?

➤ 2) Після того як один кріт зотягнув із грядки в нору 14 буряків, а другий кріт — 9, на грядці залишилося ще 7 буряків. Скільки буряків було на грядці спочатку?



До задачі 2 склади та розв'яжи обернену задачу, щоб шуканим у ній було число 7.

85. Обчисли значення виразів по діях.

$$39 - (15 - 7 + 5) + 4$$

$$21 + (67 - 9) - (6 + 8)$$

Досліджуємо коло і круг

86.

У Ганнусі в гостях були однокласники: 7 хлопчиків і 8 дівчаток. Після того як прийшли ще кілька подруг із танцювального гуртка, усього гостей стало 26. Скільки подруг із танцювального гуртка прийшли до Ганнусі?

87.

Знайди значення виразів. Запиши результати.

$84 - 8 =$	$56 + 7 =$	$84 - 7 =$
$35 + 8 =$	$83 - 7 =$	$67 + 4 =$
$62 - 5 =$	$46 + 6 =$	$45 - 8 =$
$88 + 4 =$	$32 - 3 =$	$32 + 9 =$

88.

Знайди значення виразів по діях. Запиши результати.

$67 - (27 + 8) + 9 =$	$(67 + 8) - (26 + 5) =$
-----------------------	-------------------------

Досліджуємо коло і круг

89.

Знайди значення виразів. Запиши результати.

$65 - 8 =$	$27 + 7 =$	$35 - 6 =$
$37 + 8 =$	$32 - 3 =$	$77 + 4 =$
$82 - 7 =$	$45 + 8 =$	$92 - 4 =$

90.

Знайди значення виразів по діях. Запиши результати.

$32 + (64 - 7) - 56 =$	$(83 - 7) - (54 - 8) =$
------------------------	-------------------------

91.

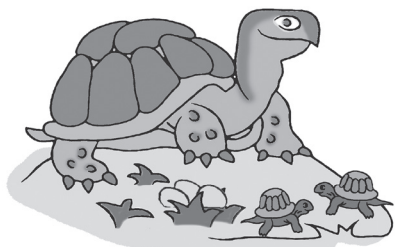
У ховрашиної сім'ї в запасах є пшениця, жито та овес — усього 19 кг. Пшениці — 5 кг, жита — 8 кг. Скільки кілограмів овса в запасах ховрахів?



Шукаємо шлях розв'язування задачі

92.

Розв'яжи задачу. Склади та розв'яжи обернену задачу, щоб шуканим було число 24.



► У черепахи в двох кладках були яйця. Після того як з однієї кладки вилупилися 17 черепашок, а з іншої — 8 черепашок, залишилися цілими ще 24 яйця. Скільки яєць було у черепахи в двох кладках?

93.

Знайди значення виразів. Запиши результати.

$55 - 6 =$	$86 + 7 =$	$26 - 8 =$
$38 + 5 =$	$64 - 8 =$	$34 + 9 =$

Додаємо і віднімаємо числа частинами

94.

Знайди значення виразів за схемами. Запиши результати.

$\begin{array}{r} 34 + 27 = 40 + \quad = \\ \swarrow \quad \searrow \\ + \end{array}$	$\begin{array}{r} 47 + 26 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ + \end{array}$
$\begin{array}{r} 53 - 28 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ + \end{array}$	$\begin{array}{r} 82 - 64 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ + \end{array}$
$\begin{array}{r} 53 + 38 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ + \end{array}$	$\begin{array}{r} 67 + 28 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ + \end{array}$
$\begin{array}{r} 61 - 44 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ + \end{array}$	$\begin{array}{r} 91 - 73 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ + \end{array}$
$\begin{array}{r} 35 + 59 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ + \end{array}$	$\begin{array}{r} 74 + 18 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ + \end{array}$

Додаємо і віднімаємо числа частинами

95. Знайди значення виразів. Запиши результати.

$70 + 12 =$	$90 - 7 =$	$50 + 26 =$
$20 - 4 =$	$60 + 24 =$	$30 - 2 =$
$50 + 33 =$	$40 - 8 =$	$80 - 8 =$

96. Знайди значення виразів, скориставшись підказками.

$26 + 48 = 30 + \quad =$	$35 + 38 = 40 + \quad =$
$41 - 24 =$	$82 - 64 =$
$64 + 27 =$	$29 + 42 =$
$96 - 69 =$	$53 - 25 =$

97. Вибери та розв'яжи задачу.

- 1) У норі жили 27 ховрахів. На обіді з норі вилізли 9 ховрахів, а залізли в нору — 10. Скільки ховрахів опинилося в норі на обіді?
- 2) Кенгуру за три стрибки подолав 14 м. Перший стрибок становив 4 м, а другий — 5 м. Скільки метрів подолав кенгуру за третій стрибок?



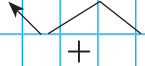
98. Накресли прямокутник, периметр якого становить 36 см.

Розв'язуємо задачі

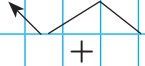
99.

Знайди значення виразів за схемами.

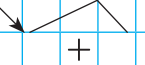
$$35 + 49 =$$



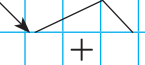
$$39 + 22 =$$



$$82 - 64 =$$



$$83 - 47 =$$



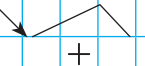
$$47 + 25 =$$



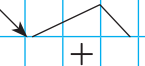
$$65 + 17 =$$



$$64 - 46 =$$



$$46 - 27 =$$



100.

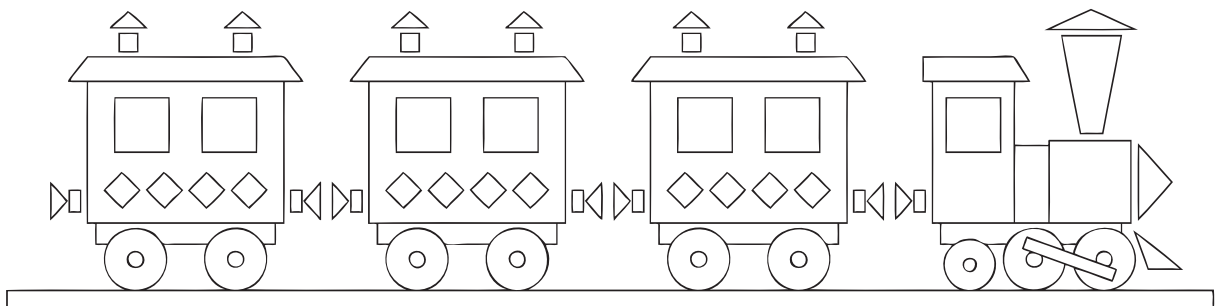
Вибери задачу та розв'яжи її.

➤ 1) Ведмедиця з ведмежатами знайшли на кущі ожини 32 ягоди. Після того як одне ведмежа з'їло 9 ягід, а друге — ще кілька, на кущі залишилося 8 ягід. Скільки ягід з'їло друге ведмежа?

➤ 2) Ворон живе 75 років, щука — на 9 років менше, ніж ворон, а слон — на 5 років довше, ніж щука. Скільки років живе слон?

101.

Розфарбуй квадрати.



Додаємо і віднімаємо числа частинами

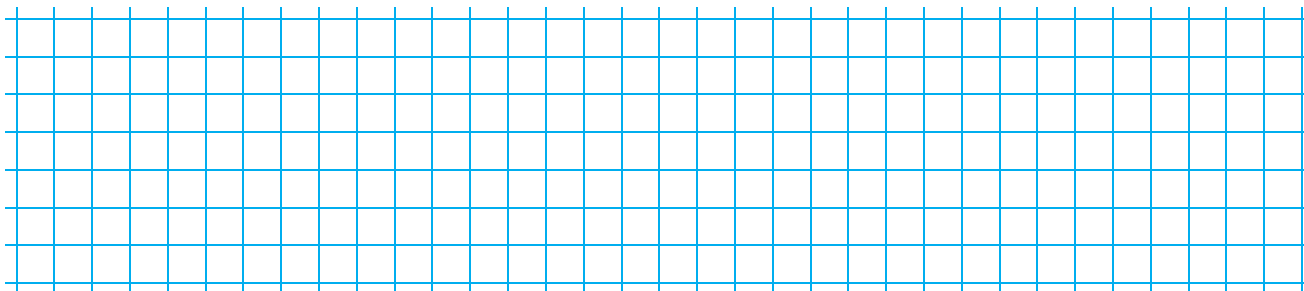
102. Обчисли суми або різниці. Запиши результати.

$57 + 6 =$	$73 - 5 =$	$84 + 8 =$
$27 - 9 =$	$35 + 7 =$	$62 - 3 =$
$18 + 5 =$	$54 - 6 =$	$27 + 6 =$
$46 - 8 =$	$17 + 9 =$	$32 - 4 =$

103. Знайди значення виразів за схемами.

$39 + 25 = \dots$ 	$58 + 37 = \dots$ 	$16 + 38 = \dots$
$64 - 17 = \dots$ 	$82 - 47 = \dots$ 	$63 - 36 = \dots$
$19 + 57 = \dots$ 	$45 + 16 = \dots$ 	$64 + 27 = \dots$
$53 - 25 = \dots$ 	$61 - 17 = \dots$ 	$32 - 15 = \dots$

104. Накресли прямокутник $ABCD$ зі сторонами 2 см і 5 см. Обчисли його периметр.



Додаємо і віднімаємо числа частинами

105.

Обчисли значення виразів, замінивши другий доданок (або від'ємник) сумою розрядних доданків.

$$69 + 27 =$$

$$\begin{array}{r} 69 + 27 = \\ \swarrow \quad \searrow \quad \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$57 - 39 =$$

$$\begin{array}{r} 57 - 39 = \\ \swarrow \quad \searrow \quad \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$24 + 28 =$$

$$\begin{array}{r} 24 + 28 = \\ \swarrow \quad \searrow \quad \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$52 - 27 =$$

$$\begin{array}{r} 52 - 27 = \\ \swarrow \quad \searrow \quad \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$49 + 24 =$$

$$\begin{array}{r} 49 + 24 = \\ \swarrow \quad \searrow \quad \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$63 - 46 =$$

$$\begin{array}{r} 63 - 46 = \\ \swarrow \quad \searrow \quad \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$47 + 24 =$$

$$\begin{array}{r} 47 + 24 = \\ \swarrow \quad \searrow \quad \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

$$54 - 25 =$$

$$\begin{array}{r} 54 - 25 = \\ \swarrow \quad \searrow \quad \swarrow \quad \searrow \\ \dots + \dots \end{array}$$

106.

Запиши рівності, за допомогою яких відповімо на запитання задачі.



► У похід вирушили 24 туристи. Серед них було 8 хлопчиків, 7 дівчаток, решта — дорослі.

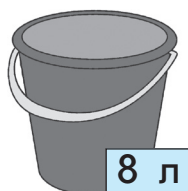
Скільки дітей брали участь у поході?

Скільки дорослих брали участь у поході?

На скільки більше дітей, ніж дорослих, брали участь у поході?

107.

Із яких посудин треба вилити воду, щоб заповнити бак місткістю 14 л?



Розв'язуємо задачі на знаходження суми

108.

➤ Сорока наносила в гніздо 12 ґудзиків, а гачків — на 5 більше, ніж ґудзиків, а ще — 70 намистин. Скільки всього ґудзиків, гачків і намистин наносила сорока?

109.

Обчисли двома способами.

$$\begin{array}{r} 48 + 48 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 56 - 38 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 + 48 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 56 - 38 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

Розв'язуємо задачі на знаходження третього числа за сумою двох чисел

110.

Розв'яжи задачі.

➤ 1) В Африці на березі озера мешкають три стада бегемотів. У першому стаді — 8 бегемотів, у другому — на 4 більше, а в третьому — стільки, скільки в першому та другому разом. Скільки бегемотів у третьому стаді?

➤ 2) На крижаному полі Арктики відпочивали 8 моржів, а морських котиків — на 3 більше, ніж моржів, а ще — 3 тюлені. Скільки тварин відпочивало на крижаному полі?

111.

Обчисли двома способами.

$$\begin{array}{r} 37 + 37 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 44 - 36 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 37 + 37 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 44 - 36 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

Розв'язуємо задачі на знаходження суми

112.

Обчисли двома способами.

$18 + 27 =$	$38 + 15 =$	$36 + 28 =$
$18 + 27 =$	$38 + 15 =$	$36 + 28 =$
$42 - 25 =$	$41 - 33 =$	$74 - 56 =$
$42 - 25 =$	$41 - 33 =$	$74 - 56 =$

113.

Подай величини в зазначених одиницях вимірювання.

$4\text{ м } 6\text{ дм} =$	$5\text{ дм } 6\text{ см} =$
$1\text{ м} =$	$3\text{ м} =$

114.

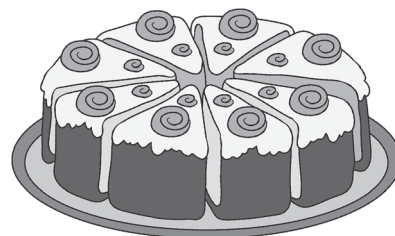
Розв'яжи задачу.

► Бабуся випекла 8 булочок, пиріжків з капустою — на 7 більше, ніж булочок, а пиріжків з вишнями — на 6 менше, ніж пиріжків з капустою. Скільки всього пиріжків випекла бабуся?



115.

Напиши на чеках, скільки треба сплатити за покупку, якщо один шматочок торта коштує 15 грн. Скільки коштує цілий торт?



2 шм.

_____ грн

3 шм.

_____ грн

4 шм.

_____ грн

_____ грн

Досліджуємо задачі

116.

У Максима 15 медалей за спортивні перемоги. Це на 5 медалей більше, ніж у Сашка, і на 8 медалей більше, ніж у Оленки. Запиши, скільки нагород у Сашка та Оленки.



117.

Розв'яжи задачі.

► 1) Пес Галас за день прогнав із двору 12 котів, ворон — на 7 менше, ніж котів, а горобців — на 3 більше, ніж ворон. Скільки всього пташок прогнав пес за день?

► 2) Із садка рибалки назад у ставок уткла риба: 22 карасі, а лящів — на 14 менше. Скільки рибин повернулися в ставок, якщо крім карасів і лящів у садку було 10 окунів?

118.

Обчисли двома способами.

$$\begin{array}{r} 47 + 25 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 26 + 17 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 + 33 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 47 + 25 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 26 + 17 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 + 33 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 63 - 26 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 41 - 14 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 93 - 86 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 63 - 26 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 41 - 14 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 93 - 86 = \\ \swarrow \quad \searrow \\ \quad + \end{array}$$

Додаємо і віднімаємо двоцифрові числа порозрядно

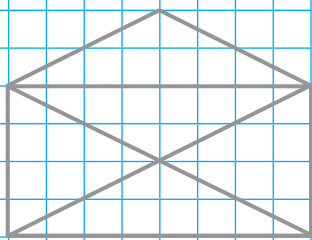
119. Обчисли за схемами.

$\begin{array}{r} 28 + 16 = \dots + \dots + \dots + \dots = \dots + \dots = \\ \begin{array}{cc} 2 & 8 \\ + & 16 \\ \hline \end{array} \end{array}$	$\begin{array}{r} 71 - 36 = \dots + \dots - \dots - \dots = \dots + \dots = \\ \begin{array}{cc} 71 & - & 36 \\ \hline \end{array} \end{array}$
$\begin{array}{r} 55 + 37 = \dots + \dots = \\ \begin{array}{cc} 55 & + & 37 \\ \hline \end{array} \end{array}$	$\begin{array}{r} 68 + 29 = \dots + \dots = \\ \begin{array}{cc} 68 & + & 29 \\ \hline \end{array} \end{array}$
$\begin{array}{r} 82 - 57 = \dots + \dots = \\ \begin{array}{cc} 82 & - & 57 \\ \hline \end{array} \end{array}$	$\begin{array}{r} 73 - 59 = \dots + \dots = \\ \begin{array}{cc} 73 & - & 59 \\ \hline \end{array} \end{array}$

120. Розв'яжи задачу.

► Бабуся поклала в кошик 8 огірків, помідорів — на 5 більше, ніж огірків, а перців — на 4 менше, ніж помідорів. Скільки всього овочів поклала бабуся в кошик?

121. Скільки на кресленні чотирикутників? прямокутників? трикутників? Спробуй обвести фігуру так, щоб не відривати олівець від зошита й двічі не обводити ту саму лінію.



Чотирикутників —

Прямокутників —

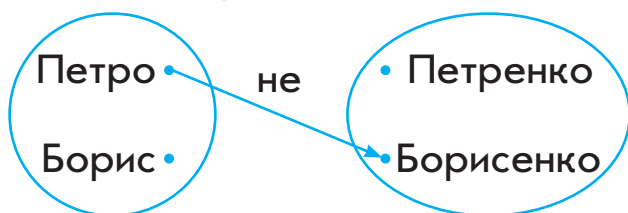
Трикутників —

Учуся міркувати логічно

122.

Обери підказку та розв'яжи задачу.

➤ Двох друзів звать Петро і Борис. Їхні прізвища — Петренко і Борисенко. Петро старший за Борисенка на рік. Визнач і запиши прізвище кожного хлопчика.



	Петренко	Борисенко
Петро		—
Борис		

Отже, хлопчиків звать так:

Петро _____, Борис _____.

123.

Обери підказку та розв'яжи задачу.

➤ У змаганнях з бігу Юрко, Антон і Сашко посіли перші три місця. Яке місце посів кожен із них, якщо Антон посів не друге й не третє місце, а Сашко — не третє?

	I	II	III
Юрко			
Антон		—	—
Сашко			—

Якщо Антон посів не друге і не третє місце, то він посів ____ місце.

Якщо Сашко посів не третє місце, а Антон посів ____ місце, то Сашко посів ____ місце.

Отже, Юрко посів ____ місце, Антон — ____ місце, Сашко — ____ місце.

124.

Розв'яжи задачу.

➤ Олена, Тетяна, Юля та Ірина варили варення. Дві дівчинки варили його зі смородини, дві — з агрусу. Тетяна та Ірина варили варення з різних ягід. Іра та Олена теж варили варення з різних ягід. Ірина варила варення з агрусу. З яких ягід варила варення кожна дівчинка?

Ірина — з агрусу, Олена — _____, Тетяна — _____, Юля — _____.

Учуся міркувати логічно

125.

Доповни подані тексти або запиши відповідь.

➤ 1) У Сергійка було 8 цукерок, а в Наталки — 4. Сергійко віддав Наталці 2 цукерки. Отже, в Сергійка стало ____ цукерок, у Наталки стало ____ цукерок.

➤ 2) Двоє дівчаток дорогою до школи зустріли собаку. Слідом за ними йшли три хлопчики. Скільки собак зустріли три хлопчики?

Відповідь: _____

➤ 3) Якщо Сергійко з'їв більший бутерброд, ніж Миколка, а Миколка — більший, ніж Наталка, то найбільший бутерброд був у _____, а найменший бутерброд був у _____.

➤ 4) Учень 2 класу вирішив дізнатися масу свого тіла. Коли він став на ваги обома ногами, то побачив, що важить 24 кг. Якщо учень стане на ваги однією ногою, то ваги покажуть _____ кг.

➤ 5) Одне яйце слід варити 10 хв. Щоб одночасно зварити 5 яєць, їх слід варити _____ хвилин.

➤ 6) Мама напекла пиріжків і розклала їх на 3 тарілки — по 8 пиріжків на кожній. За обідом діти з'їли пиріжки з однієї тарілки. Скільки тарілок залишилось?

Відповідь: _____

126.

Розв'яжи задачу.

➤ Василь, Антон і Євген змагались у бігу. Василь прибіг не першим, а Євген не другим; Антон прибіг не третім, а Василь не другим. Визнач, хто прибіг першим, другим, третім.

	1	2	3
Василь			
Антон			
Євген			

Відповідь: першим прибіг _____, другим прибіг _____, третім прибіг _____.